- **Қазақстан Республикасының еңбек құқық негіздері**

Орындаған: Елбас Қадыр
ИНФ-18-31

- Жоспар:

- Еңбек құқығының қағидалары, қайнар көздері
- Жұмыс уақыты түсінігі, оның ұзақтығы мен түрлері, нормалары
- Демалыс уақытының түсінігі мен түрлер
- Еңбекке ақы төлеудің түсінігі мен құқықтық реттелуі
- Еңбек құқығы бойынша материалдық жауакершіліктің түсінігі және түрлері
- Еңбек дауларының түсінігі, түрлері (жеке және ұжымдық) және дауларды шешу тәртібі

Еңбек
Адамдардың өмірі үшін қажетті материалдық рухани және басқа да құндылықтар жасауға бағытталған адам қызметі.

Еңбек құқығы
Жалдамалы жұмысшылардың еңбегін реттейтін құқық саласы.

Еңбек құқығы

жұмыскер мен қызметкердің тікелей еңбек ету жағдайы бойынша жұмыс беруші атынан әрекет ететін әкімшілікпен қатынасын реттейді;

өндірісті басқаруға жұмыскердің қатысу, еңбек жағдайын тағайындау мен қолдану жағдайы бойынша әкімшіліктің еңбек ұжымымен қатынасы;

еңбек дауларын қарастыру бойынша қатынастар;

еңбекті қорғау және бірқатар басқалары бойынша қатынастар.

Еңбек құқығының пәні

- еңбекті қоғамдық негізде ұйымдастыруға, басқаруға, кәсіпорындардың меншік нысанына қарамастан қызметкерлердің жұмыс күшін еңбек функциясына сәйкес пайдалануға және қызметкердің ішкі еңбек тәртіп ережелеріне бағына отырып, белгілі бір еңбек функциясын атқаруға, өз кезегінде жұмыс берушінің қызметкерге жалақының уақытылы төлеуін, жұмыс орнында қауіпсіздік пен еңбекті қорғау ережелерінің сақталуын қамтамасыз ету міндетін жүзеге асыруға байланысты пайда болатын біртектес құқықтық қатынастар болып табылады.

- еңбек құқығы саласында еңбектік қатынастарды реттейтін негізгі әдістер

1
- Мемлекеттік – орталықтандырылған реттеу әдісі

2
- Шартты (келісімді түрде) нысанда реттеу әдісі

3
- Кәсіпорын, ұйым деңгейінде реттеу әдісі (локальдық әдіс)
- Жеңілдік түрдегі әдіс

- Еңбек қатынастарын құқықтық реттеу негіздерін айқындайтын, тікелей қолданылатын заң Қазақстан Республикасының Конституциясы болып табылады, еңбек туралы барлық нормативтік құқықтық актілер Конститутциясына сәйкес келуге тиіс.

Еңбек туралы нормативтік құқықтық актілер Қазақстан Республикасындағы Еңбек туралы Заңынан және соған сәйкес қабылданған:

- заңдардан және Қазақстан Республикасы Президентінің заң күші бар жарлықтарынан;
- Қазақтсан Республикасы Президнтінің жарлықтарынан;
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулыларынан;
- Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің нормативтік қаулыларынан;
- министрліктер мен ведомстволардың нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

Қазақстан Республикасы Конституциясының 4-бабының 4-тармақшасына сәйкес азаматтардың құқықтарына, бостандықтары мен міндеттеріне қатысты еңбек туралы нормативтік құқықтық актілердің ресми жариялануы оларды қолданудың міндетті шарты болып табылады

.

Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарда Қазақстан Республикасының еңбек туралы нормативтік құқықтық актілеріндегіден өзгеше ережелер белгіленсе, аталған шарттың ережелері қолданылады.

Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарда Қазақстан Республикасының еңбек туралы нормативтік құқықтық актілеріндегіден өзгеше ережелер белгіленсе, аталған шарттың ережелері қолданылады.

- Орталықтандырылған тәртіппен қабылданған нормативтік құқықтық актілер, әдетте, жалпы ережелерді белгілейді, олар ұйымдарда қолданғанда нақтылауды талап етеді немесе соған жол береді. Ұйымдарда қабылданған нормативтік актілер жұмыс берушінің актілері деп аталады. Оларға бұйрықтар, өкімдер, нұсқаулықтар, ішкі еңбек тәртібінің ережелері жатады.

Еңбек туралы заңдардың негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

Еңбек саласындағы нарықтық қатынастардың құқықтық негіздерін бекемдеу;

Еңбек бостандығы мен еңбек туралы шарттар бостандығын бекемдеу;

Еңбек қатынастарындағы қызметкерлер мен жұмыс берушінің құқықтық мәртебесін белгілеу;

Әлеуметтік серіктестік қатынастарын реттеу;

Қызметкерлердің, оның ішінде уақытша жұмыссыздардың әлеуметтік қорғалуын қамтамасыз ететін құқықтық кепілдіктер жүйесін орнықтыру.

Назарларыңызға рахмет!!!